

Dw: BPV
(do wiadomości)

KANCELARIA PREZYDENTA RP
Biuro Dialogu i Korespondencji

2019-07-02

wpłynęło
dnia

02. 07. 2019

Grudziądz, dn. 25.06.2019 r.

BDK 5302. 2019

[REDACTED]

KANCELARIA PREZYDENTA RP
Kancelaria Główna
WPLYNEŁO
Data 2019-07-01
Ilość zał. Symbol jednostki

RPW/38113/2019 P
Data:2019-07-01

KM

Kancelaria Prezydenta RP
Biuro Dialogu i Inicjatyw Obywatelskich
ul. Wiejska 10
00-902 Warszawa

PETYCJA

Przedmiot petycji: Zmodyfikowanie lub uchylenie art. 212 ust. 2 pkt 1-2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669) skutkującego zwiększeniem ustawowych wymogów formalnych dla możliwości prowadzenia studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela przez niepubliczne uczelnie wyższe, które prowadzą studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela i nie posiadają uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek tych studiów.

Szanowny Panie Prezydencie,

[REDACTED]
[REDACTED] pragnie wyrazić swój żal i niepokój w związku

z zagrożeniami, jakie stwarza dla działalności niepublicznych uczelni wyższych¹, jak i zarazem dla przyszłego zapewnienia *in genere* kadry nauczycielskiej w placówkach oświatowych, wejście w życie w obecnym kształcie art. 212 ust. 2 pkt 1-2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669 z późn. zm.). **Niepokój ten i żal związany jest nie tyle z samą wprowadzaną reformą szkolnictwa wyższego, mającej za cel podniesienie jakości studiów i efektywności systemu szkolnictwa wyższego, a jedynie z treścią konkretnych ww. przepisów.**

Niniejszym zwracam się do Pana Prezydenta z apelem o interwencję i zaangażowanie się w proces konsultacji zmierzających do wprowadzenia niezbędnych nowelizacji, tj. zmodyfikowania lub uchylecia art. 212 ust. 2 pkt 1-2 ww. ustawy, celem zachowania nieocenionej roli i wagi niepublicznych uczelni wyższych, które są nieodłącznym elementem polskiego systemu oświaty, jak i celem zadbania o przyszłą bazę kadry nauczycielskiej w przedszkolach i szkołach różnego typu i rodzaju. Wskazany problem zdaje się być tym bardziej doniosły z uwagi na mające miejsce w ostatnim czasie strajki nauczycieli i zachodzące niebezpieczeństwo, iż młode osoby nie będą w przyszłości zainteresowane objęciem tejże ścieżki zawodowej.

Zauważyć należy, iż zgodnie z artykułem 212 ust. 2 *in fine* ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce:

„Uczelnia, która w dniu wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, prowadzi studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela i nie posiada uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek tych studiów, może prowadzić te studia w przypadku: 1) zawarcia porozumienia, o którym mowa w art. 206 ust. 2, albo 2) posiadania większej liczby studentów na studiach stacjonarnych niż na studiach niestacjonarnych – z tym że przyjęcia na te studia są prowadzone po raz ostatni na rok akademicki 2021/2022”. Zgodnie zaś z art. 206 ust. 2 ww. ustawy:

„Uczelnia, o której mowa w ust. 1 pkt 2, może uzyskać pozwolenie na utworzenie studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela, jeżeli zawarła porozumienie o współpracy przy prowadzeniu tych studiów z uczelnią, która posiada uprawnienie do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek studiów.

¹ Dotyczy uczelni, które prowadzą studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela i nie posiadają uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek tych studiów.

Uczelnia, która posiada uprawnienie do nadawania stopnia doktora, może zawrzeć takie porozumienie w danej dyscyplinie tylko z jedną uczelnią”.

Problematyka niniejszej petycji dotyczy więc obowiązku spełnienia przez uczelnie (w tym niepubliczne) jednej z przesłanek z ww. przepisu, tj. dotyczy możliwości prowadzenia przez uczelnię - po wejściu w życie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668 z późn. zm.) - studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela (uczelni prowadzących studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela i nieposiadających uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek tych studiów) w sytuacji posiadania porozumienia, o którym mowa w art. 206 ust. 2 ww. ustawy lub w sytuacji posiadania większej liczby studentów stacjonarnych od niestacjonarnych. Powyższe ustawowe wymogi formalne (tj. art. 212 ust. 2 pkt 1 i 2 ww. ustawy) stanowią zbyt duży wymóg formalny dla wielu uczelni, które aby móc prowadzić studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela muszą (czy też musiałyby) znacząco zreorganizować tryb prowadzonych studiów – w praktyce oznacza to „prawną barierę”, barierę nie do przejścia dla wielu uczelni (zwłaszcza uczelni niepublicznych w mniejszych miejscowościach). Zgodnie z art. 212 ust. 3 ww. ustawy oznacza to brak możliwości przyjęcia na ww. studia od roku akademickiego 2019/2020. Dla wielu osób oznacza to *de facto* uniemożliwienie rozpoczęcia czy też kontynuacji obranej ścieżki edukacyjnej. Zauważyć należy, iż w doktrynie praw człowieka podkreśla się, iż: *„W wielu przypadkach ograniczony dostęp do edukacji wynika z nierówności i barier faktycznych, związanych np. ze słabo rozwiniętą infrastrukturą na terenach wiejskich. Nie powinno budzić wątpliwości, że działania wyrównawcze, zmierzające do łagodzenia tych nierówności i usuwania barier, są nie tylko dopuszczalne, ale i niezbędne. Państwo ma bowiem obowiązek wyrównywania szans edukacyjnych (wyrok TK z 13.11.2007 r., P 42/06). (...) Prawo do zakładania i prowadzenia niepublicznych zakładów oświatowych znacząco poszerza dostępną ofertę edukacyjną i sprzyja realizacji aspiracji społecznych”* – vide: W. Brzozowski, A. Krzywoń, M. Wiącek, *Prawa człowieka*, Wolters Kluwer 2018, str. 291). Wprowadzone wymogi spowodują, iż kształcenie na studiach przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela odbywać się będzie jedynie w większych ośrodkach miejskich. Zgodnie z przytoczonym wyżej wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 13.11.2007 r., sygn. P 42/06 ograniczony dostęp do edukacji wynika z nierówności i barier faktycznych, związanych ze słabo rozwiniętą infrastrukturą na terenach wiejskich. Tym samym zauważyć należy, iż nie każdego obywatela stać jest na dojeżdżanie na studia (do często bardzo odległych ośrodków miejskich), czy też na wynajęcie

stancji i studiowanie w mieście innym niż miejsce zamieszkania. Dodać należy, iż studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela wciąż cieszą się dużą popularnością i zainteresowaniem. Ustawodawca winien mieć na względzie prawa i wolności obywatela (tj. prawa człowieka, nazywane również prawami podmiotowymi), zwłaszcza obowiązki władz publicznych wynikające z art. 70 ust. 4 Konstytucji RP, tj. realizację przez Państwo polskie gwarancji prawa każdego obywatela do nauki, na którego definicję składa się zapewnianie przez władze publiczne powszechnego i równego dostępu do wykształcenia. **Podkreślenia wymaga fakt, iż na poziomie konstytucyjnym gwarantowana jest równość szans**, a nie powszechny dostęp do efektów kształcenia (vide: wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16.01.2007 r., sygn. U 5/06). Zatem wprowadzenie niezbędnych nowelizacji, tj. odpowiednie zmodyfikowanie lub uchylenie art. 212 ust. 2 pkt 1-2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, pomoże niepublicznym uczelniom wyższym pełnić w dalszym ciągu swoją rolę, która to *sensu largo* polega na wypełnianiu konstytucyjnych zadań publicznych (w tym realizacji konstytucyjnie zagwarantowanego prawa każdego obywatela do powszechnego i równego dostępu do wykształcenia), niwelowaniu różnic społecznych, wzroście poziomu edukacji polskiego społeczeństwa, umożliwieniu realizacji aspiracji społecznych osobom pochodzącym z mniejszych ośrodków miejskich, w których brakuje uczelni wyższych, zwłaszcza prowadzących studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela.

Powyższa, postulowana zmiana zdaje się być również zasadna z uwagi na braki kadrowe nauczycieli we wszystkich typach szkół. Problem ze znalezieniem nauczycieli do pracy zgłaszany jest zarówno przez samorządy, jak i przez osoby prowadzące niepubliczne szkoły. Na łamach prasy również opisywana jest ww. niepokojąca sytuacja. Gwoli przykładu wskazać można artykuł, który pojawił się 29.01.2019 r. na stronie internetowej Gazety Wprost². Jeśli wierzyć stawianym prognozom problem ze zrekrutowaniem nauczycieli będzie narastał. Tym samym ustawodawca winien ułatwiać obywatelom dostęp do studiów przygotowujących do zawodu nauczyciela i starać się odwrócić niepokojący trend związany z faktem, iż coraz mniej młodych osób zainteresowanych jest wykonywaniem w przyszłości pracy nauczyciela. Stawianie uczelniom dodatkowych wymogów dla możliwości prowadzenia studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela nie jest środkiem, który mógłby pomóc, czy też zapewnić, iż w przyszłości nie będzie brakować nauczycieli na rynku pracy.

² vide: <https://www.wprost.pl/tylko-u-nas/10186355/90-proc-szkol-ma-problem-ze-znalezieniem-nowych-nauczycieli-bedzie-jeszcze-gorzej.html>, dn. 05.06.2019 r.

Powyższe argumenty przesądzają – zdaniem [REDAKTOWANE] – o konieczności podjęcia niezbędnych działań na rzecz oczekiwanych przez niepubliczne uczelnie wyższe (uczelnie, które prowadzą studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela i nie posiadają uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której przyporządkowany jest kierunek ww. studiów) zmian w zakresie ustawowych warunków formalnych umożliwiających prowadzenie ww. studiów – zmian mających na celu ułatwienie prowadzenia ww. studiów, czy też zniesienie - zbyt rygorystycznych - przesłanek wskazanych w art. 212 ust. 2 pkt 1-2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

KANCELARIA PREZYDENTA RP
Biuro Dialogu i Korespondencji

RPW/44152/2019 P
Data: 2019-07-29

wpłynęło
dnia

30. 07. 2019

KM

BDK

5302.2019(2)

Grudziądz, dn. 24.07.2019 r.

[Redacted text block]

KANCELARIA PREZYDENTA RP
Kancelaria Główna
WPŁYNEŁO
2019 -07- 29
Ilość zał. Symbol Jednostki ... BDK

Kancelaria Prezydenta RP
Biuro Dialogu i Inicjatyw Obywatelskich
ul. Wiejska 10
00-902 Warszawa

UZUPEŁNIENIE PETYCJI

Dotyczy: Uzupełnienia petycji z dnia 25.06.2019 r. w sprawie zmodyfikowania lub uchylecia art. 212 ust. 2 pkt 1-2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669) skutkującego zwiększeniem ustawowych wymogów formalnych dla możliwości prowadzenia studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela przez niepubliczne uczelnie wyższe, które prowadzą studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela i nie posiadają uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek tych studiów.

Szanowny Panie Prezydencie,

[Redacted text block]

[Redacted text block] pragnę uzupełnić swoją petycję z dnia 25.06.2019 r. w sprawie zmodyfikowania lub uchylecia art. 212 ust. 2 pkt 1-2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r.

Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669) skutkujące zwiększeniem ustawowych wymogów formalnych dla możliwości prowadzenia studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela przez niepubliczne uczelnie wyższe, które prowadzą studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela i nie posiadają uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek tych studiów. W załączeniu przesyłam dwie opinie prawne sporządzone przez Biuro Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu RP¹ w sprawie interpretacji art. 212 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669 z późn. zm.). Autor ww. opinii dr hab. [REDAKTOWANE], zauważył, iż stosując wykładnię celowościową (teleologiczną) przy interpretacji art. 212 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669 z późn. zm.) można byłoby przyjąć, że celem ustawodawcy jest ograniczenie liczby uczelni prowadzących studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela. Dalej, autor tychże opinii wywodzi, iż przesłanka posiadania większej liczby studentów na studiach stacjonarnych niż na studiach niestacjonarnych mogłaby dotyczyć wyłącznie kierunków przygotowujących do zawodu nauczyciela. Wprawdzie autor ww. opinii ostatecznie daje prymat wykładni językowej przy interpretacji ww. przepisu jednakże wysnute przez autora wnioski winny skłonić ustawodawcę do refleksji celem rozważenia podjęcia niezbędnych działań na rzecz oczekiwanych przez niepubliczne uczelnie wyższe (uczelnie, które prowadzą studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela i nie posiadają uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której przyporządkowany jest kierunek ww. studiów) zmian w zakresie ustawowych warunków formalnych umożliwiających prowadzenie ww. studiów – zmian mających na celu ułatwienie prowadzenia ww. studiów, czy też zniesienie - zbyt rygorystycznych - przesłanek wskazanych w art. 212 ust. 2 pkt 1-2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Tym samym załączone opinie niewątpliwie wpisują się w przedmiot petycji z dnia 25.06.2019 r.

Uprzejmie proszę o zapoznanie się z załączonymi opiniami oraz ewentualnie o dostanie ich do Ministerstwa Edukacji Narodowej celem dołączenia do mojej petycji z dnia 25.06.2019 r.

¹ Dalej jako BAS.

